

UZAKTAN EĞİTİM YAKLAŞIMINDA TEMEL EĞİTİM I. KADEME ÖĞRETMENLERİ'NİN VIDEO DESTEKLİ HİZMETİÇİ EĞİTİMİ

Feza ORHAN* Buket AKKOYUNLU**

ÖZET: Bugün ülkemizde toplam 75.889 eğitim kurumunda toplam 528.408 öğretmen bulunmaktadır. Eğitim programlarını uygulayan, araç gereci kullanan, öğretim ortamını düzenleyen, öğrenci ile doğrudan etkileşime giren bireyler olarak öğretmenlerin sürekli olarak hizmetiçi eğitimden geçirilmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Uzaktan eğitim olanaklarından yararlanarak, öğretmenlere meslek hayatları boyunca hizmetiçi eğitim sunulabilir. Etkileşimli video, telekonferans, internet vb. yeni teknolojiler farklı mekanlarda bulunan öğretene ile öğretici arasında birebir etkileşim ortamı yaratılabilir. Ancak, yeni teknolojilerin kullanım maliyeti yüksek ve işletimi belirli bir uzmanlık alanı gerektirmektedir. Ayrıca, bu tür uygulamalar için gerekli alt yapıyı gerçekleştirmek de henüz ülkemiz için önemli bir sorundur. Bu çalışmada, hizmetiçi öğretmen eğitiminde maliyeti son teknolojik araçların kullanıldığı yöntemlere göre daha düşük ancak, en az onlar kadar etkili olabilecek "Video Destekli Hizmetiçi Öğretmen Eğitimi Modeli" önerilmektedir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER: *Uzaktan Eğitim, video destekli eğitim, uzaktan eğitimle hizmet içi eğitim.*

SUMMARY: Today, there exists 528.408 teachers in 75.889 educational institution in total in Turkey. It has now been obligatory to provide continuous in-service training for the teachers who are responsible for implementing the curriculum, using the related technology, organizing the instructional media and developing interactive relations with the students. Teachers can be supplied with in-service training through distance learning facilities all through their professional life. New technologies such as interactive video, teleconference, internet are such device to help teachers to create direct interaction medium between the teacher and the learner who are far away from each other. However, to operate devices of new technologies expertise is required and it is never cost-effective. Moreover, it is still a situation that requires solution in Turkey to establish the necessary infrastructure for such applications.

In this study, it is suggested that, "Video-Based In-service Teacher Training Model" which is cheaper and yet not less effective than the other model be utilized.

KEY WORDS: *Distance learning, video-based in-service teacher training, in-service teacher training through video.*

1. GİRİŞ

Günümüzde, bilginin gelişme ve toplumu dönüştürme süreci ile bunun bir alt nedeni olan teknolojik gelişmeler toplumların "Bilgi Toplumlari" olarak isimlendirilmesine neden olmuştur. Bilgi toplumlarında yaşanan hızlı gelişmeler, bireylerin yaşantılarında buna bağlı olarak da toplumların kültürel, sosyal ve ekonomik yapısında sürekli değişimlere ve gelişimlere neden olurken, günümüz insanının ilgi ve ihtiyaçlarını da değiştirmiştir. Artık, bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen ve bilgiyi üretebilen insanlara gereksinim vardır. İnsanların bu hızlı değişime uyum sağlayabilmeleri ise ancak eğitimle sağlanabilmektedir.

Bugün ülkemizde toplam 75.889 eğitim kurumu ve bu kurumlarda, toplam 14.119.899 öğrenci ve 528.408 öğretmen bulunmaktadır (bu rakam okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yaygın eğitim kurumları ve yüksek öğretim kurumları ile öğrenci ve öğretmen sayılarını içermektedir) [1]. Bu sayı içerisinde 9.462.787 öğrenci ilköğretimde yer alırken, ilköğretimdeki öğretmen sayısı 284.577' dir. Her yıl ortalama 1.300.000 çocuğun da ilköğretime başladığı unutulmamalıdır [2].

Böylesine genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahip olan ülkemizde de bireylerin bilgi çağına hazırlanması artık zorunlu hale gelmiştir. Yaşamlarının en önemli 11 yılını geçirdikleri okul yıllarında bireylerin aldıkları eğitimin niteliğini artırmak için tüm olanaklar harekete geçirilmelidir.

* Yrd. Doç. Dr. Feza Orhan Yıldız Teknik Üniversitesi - Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

** Doç. Dr. Buket Akkoyunlu Hacettepe Üniversitesi - Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

1.1 Bilgi Toplumu ve Öğretmenlerin Eğitimi

Eğitimde nitelik geliştirmede en önemli öğelerden üçü: öğrenci, eğitim programı ve öğretmendir. Bu üç öğe, eğitim sistemini yönlendiren, biçimlendiren en önemli öğelerdir. Öğretmen, hazırlanan eğitim programlarının uygulayıcısı ve öğrenci ile etkileşimde bulunacağı öğretim ortamını düzenleyen kişi olarak bu üç öğe arasında en önemli yere sahiptir.

Öğretmenin belli bir konuyu öğrencilere öğretmeye çalışması, o konuya ilişkin kendisinde bulunan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışları, öğrencileri ile paylaşması demektir [3]. Bir başka deyişle, öğretmen kendi yetişmişlik sınırları içinde öğrenci ile iletişime girer. Bu durum, öğretmenlerin hizmet öncesi ve hizmetiçi eğitimlerindeki niteliği artırmadan, eğitim kurumlarının sunduğu eğitim ortamında da nitelik geliştirmenin mümkün olamayacağını göstergesidir. Ülkemiz, 21. yüzyıla girerken, öğretmen eğitimine daha fazla önem vermek zorundadır. Özellikle İlköğretim öğretmenleri, çocukların ilerdeki davranışlarını biçimlendirmesi açısından çok önemli olan bir döneme hitap etmektedirler. Unutulmalıdır ki, eğitim programını uygulayan, araç gereci kullanan, öğretim ortamını düzenleyen, öğrenci ile doğrudan etkileşime giren öğretmendir. Okullar en çağdaş araç-gereç ile donatılsa, sınıfların mevcutları en ideal öğrenci sayılarına indirilse bile nitelikli bir eğitimden geçmemiş ve meslek boyunca gerekli desteği alamamış öğretmenler ile eğitimde bilgi toplumuna yaraşır öğretim ortamı geliştirmek mümkün değildir.

Öğretmenler bugünün öğrencisinin gereksinimlerini karşılamak zorundadırlar. Artık televizyon, elektronik oyuncaklar, elektronik ev aletleri ve hatta bilgisayar ile donanık bir ortamda büyüyerek öğretmenin karşısına gelen öğrenci çağın gerisinde kalmış öğretim yöntemleri ile tatmin olacak öğrenci değildir. Bu nedenle öğretmenler bilgi teknolojisindeki yeni gelişmeleri takip etmek, öğretimdeki çağdaş gelişmelere uygun öğretim ortamları yaratmak, çağdaş yöntem ve teknik-

leri sınıflarında kullanmak üzere sürekli yetiştirilmelidirler. Çünkü bilim ve teknolojideki hızlı değişme bir yandan eğitim ortamına gelen öğrencinin beklentilerinde değişiklik yaratırken diğer taraftan da eğitimin işlevlerinde, öğretim yollarında hatta öğretmenin kimliğinde değişiklikler yaratmaktadır. Artık günümüz öğretmeni sadece ders veren, ders anlatan, sınav yapan, not veren biri değildir [4]. Bu nedenle öğretmenlerin de hızla değişen bu kuşağa hitap edebilmelerini sağlayacak, öğrencilerle öğretim ortamındaki iletişimlerini sağlıklı kurabilmelerine olanak verecek bilgi ve becerilerle donatılmaya ihtiyaçları vardır.

1.2. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi ve Uzaktan Öğretim Yaklaşımı

Yukarıda tartışılan gerçekler, iş başındaki öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim uygulamalarının kaçınılmazlığını gündeme getirmektedir. Öğretmenlerin yaşadığımız bu hızlı değişimi öğrencileri ile olan ilişkilerine, konularını işlerken kullandıkları yöntem, tekniklere hatta ölçme değerlendirme sistemlerine yansıtılabilmeleri ancak, öğretmenlere yönelik olarak verilecek sürekli ve etkin hizmetiçi eğitim uygulamaları ile mümkündür.

Hizmetiçi eğitim bireylere iş yaşamlarında gerekli mesleki bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak amacıyla düzenlenen eğitimdir. Öğretmenlerimizin 21. yüzyılın bireylerini yetiştirebilmeleri için belli aralıklarla hizmetiçi eğitimden geçirilmeleri zorunlu hale gelmiştir.

Daha önce de sözü edildiği gibi, ilköğretime karşılık gelen sekiz yıl bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor davranışlarının biçimlendirilmesi açısından önemli bir dönemi kapsamaktadır. Bu nedenle ilköğretim öğretmenlerinin belli aralıklarla, sürekli olarak hizmetiçi eğitimden geçirilmeleri zorunlu hale gelmiştir. Ancak öğretmen sayısının çokluğu, Türkiye'nin coğrafi koşulları, zaman sınırı, öğretmenlerin bir yetişkin olarak ailelerini bırakıp başka bir yörede eğitime katılmalarının güçlüğü ve maliyet gibi faktörler hizmetiçi

eğitimde farklı yaklaşımların ele alınmasını zorunlu kılmıştır. Burada, uzaktan eğitim kavramı gündeme gelmektedir. Uzaktan eğitim olanaklarından yararlanarak, öğretmenlere meslek hayatlarını boyunca hizmetiçi eğitim sunulabilir.

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrenci arasında yüz yüze bir ilişki olmaksızın posta servisi, radyo, televizyon, telefon veya gazete aracılığıyla yürütülen eğitim [5] ya da geleneksel öğrenme – öğretme yöntemleri dışında eğitim etkinliklerini planlayanlar ve uygulayıcılar ile öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin özel olarak hazırlanmış öğrenme üniteleri ve çeşitli ortamlar yoluyla belirli bir merkezden sağlanan yöntem [6] olarak tanımlanmaktadır. Uzaktan eğitim yaklaşımı aracılığıyla varolan örgün ve yaygın eğitim koşullarına ek olanaklar getirerek, çağımızın zorunlu kıldığı eğitim gereksinimleri sağlanabilir ve eğitimin daha geniş kitlelere ulaştırılması mümkün olabilir. Bir başka deyişle, uzaktan eğitim yaklaşımı çok sayıda kişinin daha kısa bir sürede eğitilmesine olanak sağlar. Eğitimin yaygınlaştırılması için kullanılan uzaktan eğitim yaklaşımında kitle iletişim araçları ve posta hizmetleri ile, öğrencinin eğitim gereksinimleri karşılanmakta, zaman ve mekan sınırlılıkları ortadan kaldırılmakta ve eğitim hizmeti öğrenenin ayağına götürülmektedir.

Günümüzde bilgi toplumunun özelliği olarak çağdaş teknolojiler toplumun temelinde yer almaktadır. Bilgisayar - haberleşme – iletişim teknolojileri hızla birbirleri ile bütünleşmektedir. İletişim araç ve teknolojisindeki gelişmeler bilgisayar teknolojisinde edinilen bilgilerin iletişim teknolojisine uygulanmasıyla ortaya çıkmaktadır. Yeni teknolojiler öğrenen ile öğrenen arasında etkileşim ortamı yaratarak bireyleri iletişim sistemi içerisinde aktif hale getirmektedir. Bu özellik de eğitim sistemi açısından büyük önem taşımaktadır. İletişim araçları film, radyo, televizyon, video, bilgisayar, internet gibi elektronik ya da elektronik olmayan görsel ve işitsel tüm araçları içermektedir. Bu tür iletişim araçları içerisinde etkileşimli video (interactive video), telekonferans ve internet gibi uygulamalar çağdaş teknolojik gelişmenin son ürünleridir [7].

1.3. Neden Video Destekli Hizmetiçi Eğitim ?

Sözü edilen etkileşimli video, telekonferans, internet gibi yeni teknolojiler, farklı mekanlarda bulunan öğrenen ile öğretmen arasında birebir etkileşim ortamı yaratabilme özelliğine sahiptirler. Ancak, yeni teknolojilerin kullanım maliyeti yüksek ve işletimi belirli bir uzmanlık alanı gerektirmektedir. Ayrıca, bu tür uygulamalar için gerekli alt yapıyı gerçekleştirmek henüz ülkemiz için önemli bir sorundur. Bu tür yeni teknolojilerin kullanımı, gerekli materyallerinin hazırlanması ve kullanacak insangücü'nün yetiştirilmesi hem maliyet hem de zaman açısından uzun çalışmalarını gerektiren bir planlama sürecini gerektirmektedir.

1997 bütçesinde eğitime ayrılan pay konsolide bütçenin % 9.8'idir. Bu da şunu göstermektedir ki, eğitime ayrılan pay öğretmenlerin hizmetiçi eğitim çalışmalarında çok yüksek maliyetleri gerektiren yaklaşımları (telekonferans gibi) karşılayacak düzeye gelene kadar, maliyeti düşük ancak etkili olabilecek yaklaşımların kullanılmasına ağırlık verilmelidir.

Bu çalışmada, hizmetiçi öğretmen eğitiminde maliyeti son teknolojik araçların kullanıldığı yöntemlere göre daha düşük ancak, en az onlar kadar etkili olabilecek bir öneri sunulmaktadır.

1.4. Video Destekli Uzaktan Öğretim Teknolojisi

Yapılan araştırmalar bireylerin öğrendiklerinin % 83'ünü görme, % 11'ini işleme yoluyla edindiklerini göstermektedir [3]. Bir başka deyişle öğrendiklerimizin % 94'ünü görme ve işleme yoluyla kazanmaktayız. Video ve TV, göze ve kulağa anında seslenebilen dolayısıyla öğrenenin öğrenmeye karşı olan ilgi ve dikkatini çeken, öğrenmedeki etki düzeyi yüksek bir iletişim aracıdır. Bunun yanında öğrenene bireysel öğrenme olanağı ve zaman - mekan açısından bağımsız öğretim ortamı yaratma olanağı sunan etkin bir öğretim materyalidir. Video ile öğretimin, öğretim sürecine katkılarını aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

- Görme ve işitme duyusuna aynı anda etki eder.
- Öğrenmeyi yere ve zamana bağlı olmaksızın kurtarır.
- Esnek ve kaliteli ev - video eğitim sistemi ni yaratır.
- Bilginin sunulmasında ve akışında düzen sağlar.
- Hareket, renk ve ses boyutlarıyla öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Somut ve kalıcı öğrenmeler sağlar.
- Özel görüntü ve çekim tekniklerini kullanabilme olanağı sağlar
- İstenilen sayıda tekrar yapabilme olanağı sağlar.

Televizyon ve video bir eğitim aracı olarak başlıca şu amaçlarla kullanılmaktadır:

1. Okuma-yazma ve temel eğitim sorununu çözümede bir seçenek olarak,
2. Eğitim hizmetlerini yaygınlaştırmak,
3. Yerden tasarruf etmek,
4. Maliyeti düşürmek,
5. Eğitimin kalitesini yükseltmek,
6. Öğretmenin zamanını değerlendirmek ve toplumsal kalkınmayı hızlandırmak [8]

Tüm bu olumlu özelliklerinin video, özellikle bir hizmetiçi eğitim aracı olarak kullanıldığında, öğretici ile öğrenen arasında tek yönlü bir iletişim oluşturmaktadır. Ancak, söz konusu bu zayıflık önerilen bu model de görüleceği gibi farklı uygulamalarla giderilebilmektedir.

2. ÖNERİ

2.1. Video Destekli Hizmetiçi Öğretmen Eğitimi Modeli

Bu çalışmada, ilköğretim ilk kademe öğretmenlerinin Fen Bilgisi, Matematik, Türkçe, Sos-

yal Bilgiler, Hayat Bilgisi, İngilizce derslerinde etkili öğrenme-öğretme ortamları yaratmalarına yardımcı olacak, onları çağdaş öğrenme- öğretme yöntem ve tekniklerinden haberdar edecek ve öğretmenlere bir sınıf ortamında bu yöntem ve tekniklerin nasıl kullanıldıklarını izleme olanağı sunabilecek, öğretmenliğin artık "öğrenciye bilgi ve beceri aktaran kişi" kimliğinden ziyade "öğrencisine öğrenme sürecinde rehberlik eden, onun öğrenmesini kolaylaştıran kişi" olarak rol üstlendiği görüşünü benimsemesine yardımcı olacak etkinliklerin yer aldığı hizmetiçi eğitim video kasetlerinin hazırlanması; tüm il ve ilçelerdeki ilköğretim okullarına dağıtılması ve öğretmenlerin söz konusu video kasetleri izleyip, önerilenleri sınıflarında uyguladıktan sonra belli merkezlerde toplanarak sorunları tartışmalarına olanak verecek bir model "Video Destekli Hizmetiçi Öğretmen Eğitimi Modeli" önerilmektedir. Video kasetlerinin içerikleri, nasıl hazırlanacakları, dağıtımın nasıl gerçekleşeceği ve uygulamanın nasıl olacağı aşağıda açıklanmaktadır.

2.2. Hizmetiçi Eğitim Video Kasetlerinin Hazırlanması

Hizmetiçi eğitim kasetlerinin temel amacı, öğretmenlere, artık 21. yüzyılda eğitilmiş bir insanın "nasıl öğreneceğini, değişen koşullara nasıl uyum sağlayacağını ve değişen koşullara göre nasıl değişeceğini öğrenmiş, hiçbir bilginin kalıcı olmadığını yalnızca bilgi arama isteğinin kalıcı olduğunun farkına varmış kişiler" [9] olduğunu benimsetmek ve öğretmenliğin temel görevinin de bu davranışlara sahip bireyler yetiştirmek olduğunu vurgulamaktır.

Bu amaçla, ilköğretim öğretmenlerine yönelik "Temel Öğretmenlik Becerilerinin Geliştirilmesi" ve her konu alanı ile ilgili çağdaş öğrenme-öğretme yöntemlerinin gerçek sınıf uygulama görüntüleri ile birlikte sunulduğu, tartışıldığı "Konu Alanı" kasetleri olmak üzere iki temel kaset hazırlanacaktır.

2.3. Temel Öğretmenlik Becerileri Kaseti

Bu video kasetler, ister Matematik, ister Türkçe, hangi konu alanında olursa olsun etkili bir öğrenme öğretme ortamı yaratabilmek için bir öğretmenin sınıf içi, sınıf dışı davranışlarının nasıl olması gerektiğini görsel örneklerle açıklayan, temel öğretmenlik davranışlarını öğretmenlere kazandırmayı amaçlayan kasetler olacaktır.

Kasetlerde özellikle yavaş/hızlı öğrenen öğrencilere karşı izlenecek tutumlar, sınıf disiplinin bozan öğrencilerle sağlıklı iletişim kurma yolları gibi öğretmenlerin öğretim esnasında karşılaştıkları tipik sorunlar ele alınacak ve öneriler getirilecektir.

2.4. Konu Alanı Kasetleri (Ör: İlkokul 1 Matematik Öğretiyoruz)

Her video kaset "Giriş, Gelişme ve Sonuç" bölümünden oluşur.

Giriş: Bu bölümde, bir konu alanı uzmanının (örneğin İlkokul Matematik Öğretimi alanında uzmanlaşmış bir akademisyen) etkili Matematik Öğretiminin nasıl gerçekleştirilebileceği, bir dersin işleniş aşamalarının neler olabileceği, bu konu ile ilgili öğrenciye kazandırılacak bilgi düzeyindeki davranışların hangi etkinliklerle kavrama, uygulama düzeylerine çıkarılabileceği, hangi yöntem ve tekniklerin hangi davranışları kazandırmada daha etkili olarak kullanılabileceği, hangi araç, gereç ve materyallerin hangi öğretim ortamında, nasıl kullanılabileceği, dersin öğrencilere nasıl sevdirebileceği, ders esnasında kullanılabilecek konu alanı ile ilgili eğitici oyunların neler olduğu vb. konulara yer verilecektir.

Gelişme: Bu bölüm, giriş bölümünde açıklanan ilkelerin, önerilen yöntem ve tekniklerin gerçek bir sınıf ortamında, gerçek bir sınıf öğretmeni tarafından örnek bir dersin işlenişinde nasıl kullanıldığını gösteren bölümdür. Bu bölümün hazırlanmasında doğal bir sınıf ortamı, hiçbir yön-

lendirme yapılmadan kullanılabileceği gibi; hareketli ve dikkat süreleri kısıtlı öğrencilerin çoğunlukta olduğu düzenlenmiş bir sınıf ortamı yaratılarak da öğretmenin nasıl davranması gerektiği örnek olay üzerinden gidilerek gösterilebilir.

Sonuç: Bu bölümde, Giriş ve Gelişme bölümlerinin özeti konu alanı uzmanı (akademisyen) tarafından özetlenir. Dikkat edilmesi gereken noktalara tekrar dikkat çekilir.

2.5. Hazırlanan Kasetlerin Değerlendirmesi

Bu aşamada hazırlanan kasetler, konu alanı uzmanları, ilgili öğretmenler ve teknik bir ekip tarafından incelenir. Konu alanı uzmanları bilimsel hata, öğretmenler anlaşılabilirlik, teknik ekip ise teknik açıdan herhangi bir hata olup olmadığını inceler. Alınan görüşler doğrultusunda düzeltmeler yapılır, son hali verilerek pilot uygulama için seçilen deneme okullarındaki öğretmenlere dağıtılır.

Yukarıda belirtilen ilke ve tasarıma göre hazırlanması önerilen video kasetlerin, bir grup çalışmasının ürünü olması gerekir. Bu ekipte bulunması gereken uzmanlar,

- Üniversitelerin öğretmen yetiştiren bölümlerindeki akademisyenler,
- MEB - FRTEB'daki uzmanlar,
- Gönüllü sınıf öğretmenleri,
- Üniversitelerden eğitim danışmanları,
- Teknik danışmanlar,
- Gönüllü okullardaki bazı sınıflar olmalıdır.

Kasetlerin hazırlanması Milli Eğitim Bakanlığı – Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü - Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB) tarafından finanse edilebilir. Çekimlerin

gerçekleştirilmesinden sonra, hazırlanan video kasetlerin öncelikle pilot uygulamaları gerçekleştirilerek, pilot uygulama sonuçlarına göre değerlendirme ve düzeltmeler yapıldıktan sonra, öğretim materyalleri, önerilen yazılı dökümanlar, örnek ünite planları vb. yardımcı dökümanlarla birlikte tüm bölgelerdeki ilköğretim okullarına dağıtılmıştır.

2.6. Uzaktan Hizmetiçi Eğitim Uygulaması

MEB Hizmetiçi Daire Başkanlığı, FRTEB ve Üniversite işbirliği ile hazırlanan video kasetleri Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı'nın da yardımı alınarak, Eğitim Araçları ve Donatım Daire Başkanlığına bağlı olan ve illerde yer alan Eğitim Araçları ve Donatım Merkez Müdürlükleri aracılığıyla Türkiye'nin tüm bölgelerindeki ilköğretim okullarına, okullardaki öğretmen sayısına göre, her 3 öğretmene bir kaset düşecek şekilde dağıtılması önerilmektedir.

Kasetler ve dökümanlar gönderildikten sonra öğretmenlerden bunları izleyip, kasetlerde önerilen yöntem ve tekniklere göre sınıf içi uygulamalar yapmaları istenir.

Dönem tatillerinde MEB ve İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından ilçelerde belirlenen Merkez okullarda hizmetiçi eğitime katılan öğretmenler 3 gün süre ile toplanarak, konu alanı uzmanları (akademisyenler) ile yüz yüze yapılan çalışmalarda bir araya gelinerek karşılaşılan güçlükler ortaya konur ve tartışılır, çözüm önerileri getirilir.

Yıl içinde ise MEB müfettişleri tarafından teftişlerde, hizmetiçi eğitim kapsamındaki öğretmenlerin kasetlerde önerilen yöntem ve teknikleri nasıl uyguladıkları denetlenebilir. Kullanılan kasetlerin, belli aralıklarla, yeni gereksinimler doğrultusunda yenilenmesi gerekir.

2.7. Video Kasetlerin Dağıtımı

Uzaktan eğitim sisteminde, video kaset dağıtım örgütlenmelerinin yapılması, dağıtımının ayarlanması ve denetlenmesi çok önemlidir.

Yukarıda da sözü edildiği gibi dağıtım MEB Hizmetiçi Eğitim Daire Başkanlığı, İl Eğitim Araçları ve Donatım Merkez Müdürlükleri aracılığıyla, öncelikle, her bölgede seçilen pilot okullardaki öğretmenlere, okullardaki öğretmen sayısına göre her üç öğretmene bir kaset düşecek şekilde dağıtılır. Pilot uygulamadan sonra Türkiye'deki bütün ilköğretim okullarına video kasetlerin gönderilmesi sağlanabilir. Dağıtımın İl Eğitim Araçları ve Donatım Merkez Müdürlükleri aracılığıyla yapılması dağıtım ve denetim işini kolaylaştıracaktır. Çünkü, merkeze gönderilen malzemeleri amacına uygun olarak eğitim kurumlarına dağıtmak, kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek ve gereksinim duyulduğunda olanaklara göre çoğaltmak İl Eğitim Araçları ve Donatım Merkez Müdürlükleri'nin görevleri arasında yer almaktadır [7].

3. SONUÇ

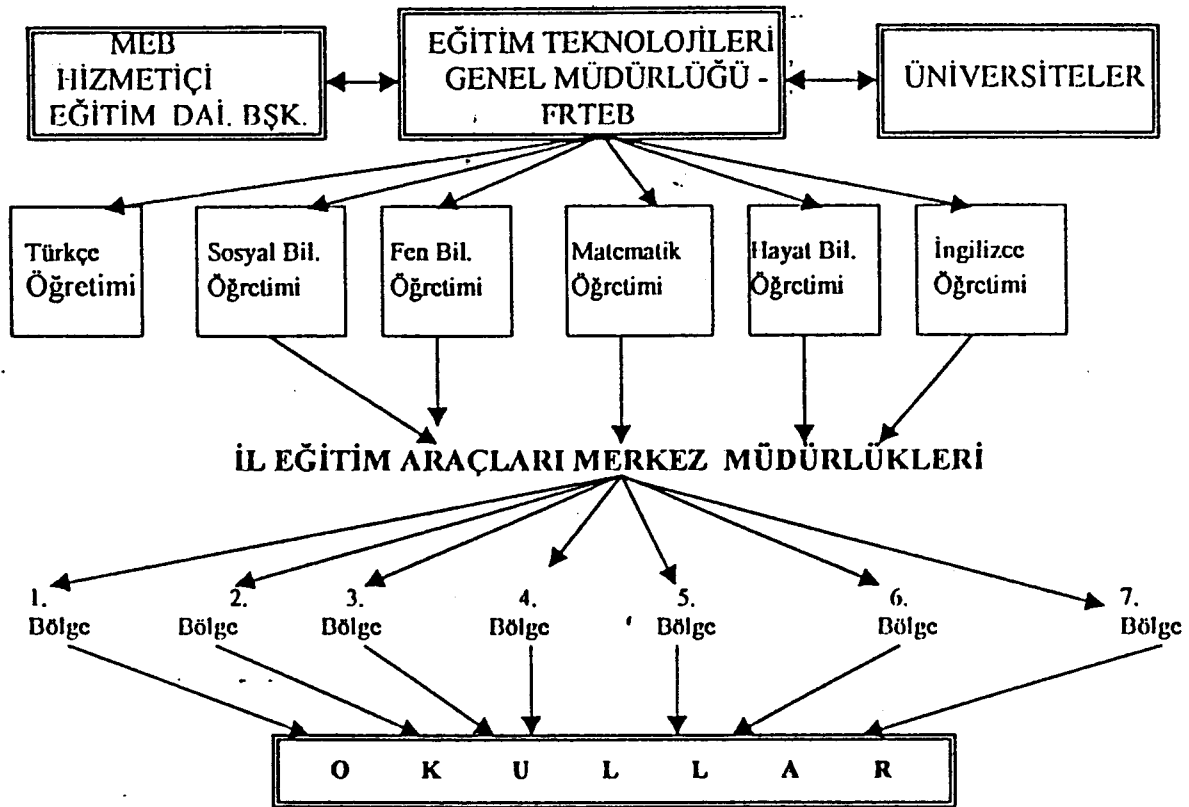
Bugüne kadar etkili öğrenme öğretme ortamları yaratabilmek için birçok model, kuram, yöntem-teknik geliştirilmiş ve hala da geliştirilmektedir. Ancak, tüm eğitim bilimcilerin buluştuğu ortak nokta artık, öğrenenin ve dolayısıyla öğrenen ile ilişkide bulunan tüm öğelerin yani öğrenme, öğretme ve öğretmenin yaşadığı değişim olmuştur.

Öğrenen yalnızca kendisine sunulan bilgileri alan, pasif alıcı değil bilgiye nasıl ulaşacağını, bilgiyi nasıl kullanacağını ve nasıl üretebileceğini öğrenmek isteyen etkin bir kimliğe sahiptir. Öğretmenin de asıl görevi bilgi aktarmak değil öğrenmeyi kolaylaştıracak öğretim ortamları düzenleyebilmektir.

Bilim ve teknolojiye yaşadığımız hızlı değişim, öğretmenlerin hizmet boyunca sürekli eğitiminin önemini artırmıştır. Ancak zaman ve maliyet gözönüne alındığında yüzyüze yapılan hizmetiçi eğitimin güçlükleri ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan hizmetiçi eğitimin aciliyeti ise biz-

leri hizmetiçi öğretmen eğitiminde maliyeti çok yüksek olmayan uygulamaları araştırmaya yöneltmiştir. Aslında öğretmenlerin hizmetiçi eğitimlerinde video kasetlerinden yararlanmak yeni bir yöntem değildir. Ancak, Türkiye'de öğretmen eğitiminde yeni teknolojiler aracılığı ile eğitim (internet gibi) henüz uygulanmaya konulmadığı gibi, bu çalışmada üzerinde durulan video destekli hizmetiçi eğitim bile hiçbir za-

man uygulamaya konulamamıştır. Bu nedenle, bu çalışmada eğitim ortamında son derece etkili olduğunu bildiğimiz video kasetler [10] maliyeti düşük ve etkili bir hizmetiçi eğitim aracı olma özelliklerinden dolayı ele alınmış ve Video Destekli Hizmetiçi Öğretmen Eğitimi model önerisi geliştirilmiştir. Yukarıda açıklamaya çalışılan uygulamanın Örgüt Şeması Şekil 1'de özetlenmiştir.

Şekil 1: Video Destekli Hizmetiçi Öğretmen Eğitim Modeli Önerisi

Şekil 1'de de görüldüğü gibi, Eğitim Teknolojileri Daire Başkanlığı - FRTEB ve MEB Hizmetiçi Daire Başkanlığı'nın finansörlüğünde; FRTEB ve MEB Hizmetiçi Daire Başkanlığı ve Üniversitelerin işbirliği içinde hazırlanan konu

alanı öğretimi kasetleri'nin Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü yardımıyla 7 bölgedeki İl Eğitim Araçları ve Donatım Merkez Müdürlükleri aracılığıyla okullardaki öğretmenlere dağıtılması ve denetlenmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

1. Uluğbay, H. "TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu 1998 Bütçe Konuşması", Kasım, Ankara. (1997a).
2. Uluğbay, H. "1997-98 Öğretim Yılı ve İlk Öğretim Haftası Açılış Konuşması." Milli Eğitim Dergisi, Sayı:135 Ankara. (1997b)
3. Çilenti, K. "Eğitim Teknolojisi ve Öğretim". Ankara, Yargıçoğlu Matbaası. (1988)
4. Rogers, C. "Freedom to Learn." Charles E. Merrill Publishing Company. USA. (1979).
5. UNESCO (1985) "Yetişkin Eğitimi Terimleri," Çev. Ferhan Oğuzkan, Ankara
6. Alkan, C. "Açıköğretim, Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi". Ankara. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No. 157. (1987).
7. Demirel, Ö; M. Erden, B. Akkoyunlu, F. Kaptan "Eğitim Teknolojisi Ders Notları." Ankara. Hacettepe. (1996).
8. Alkan, C. "Eğitim Teknolojisi" Ankara. Yargıçoğlu Matbaası. (1984)
9. Oğuzkan, F. "Orta Dereceli Okullarda Öğretim (Amaç, İlke, Yöntem, Teknikler)" , Ankara, Gül Yayınevi. (1989).
10. Norton, P., K. Wilburg. "Teaching With Technology". Tokyo. Harcourt Brace College Publishers. (1998)
11. Copeland, P. "Interactive Video. In the International Encyclopedia of Educational Technology". England. Pergoman Press. (1989).